ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੇ
ਅਸਮਾ ਏ ਹੁਸਨਾ ਅਤੇ ਸਿਫ਼ਾਤ
ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਇਲਮ
ਕਿਸਤ -1

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيم

ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੇ ਨਾਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ,ਜੋ ਅਰ ਰਹਿਮਾਨ ਅਤੇ ਅਰ ਰਹੀਮ ਹੈ

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?

ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕੇ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਫਲਾਂ ਸਖ਼ਸੀਅਤ/ਹਸਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਜਾਣ ਲੈਣ ਵਿੱਚ 2 ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਰੂਰੀ ਹਨ

1. ਉਸਦਾ ਨਾਮ (ਅਗਰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਨਾਮ ਹੈ) ਉਸਦੇ ਨਾਮ (ਅਗਰ ਕਈ ਨਾਮ ਹਨ)	2.ਉਸਦੀ ਸਿਫ਼ਾਤ (ਸਿਫ਼ਾਤਾਂ)(ਗੁਣ)

ਅਗਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਦੂਸਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਰੇ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਗੱਲਾਂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕੇ ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ

ਇੱਕ ਸਵਾਲ ?

ਕੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਾਅਬੂਦ (ਜਿਸਦੀ ਇਬਾਦਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ

ਇੱਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੀ ਇਬਾਦਤ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਕੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਾਅਬੂਦ (ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ) ਦੇ ਨਾਮਾਂ ਅਤੇ ਸਿਫਾਤਾਂ (ਗੁਣਾਂ) ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ

ਅਗਰ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਜਾਂ ਅਗਰ ਜਾਣਦੇ ਵੀ ਹਾਂ ਤਾਂ ਬੱਸ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਹਿੱਸਾ

ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਿਸ ਮਾਅਬੂਦ ਦੀ ਇਬਾਦਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ

ਆਪਣੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੇ ਕੋਈ 10 ਨਾਮ ਅਤੇ 10 ਸਿਫ਼ਾਤਾਂ ਸੋਚੋ ਜਿਸਦੇ ਬਾਰੇ ਸਾਨੂੰ ਵਧੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇ

ਇਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੱਚੇ ਦਿਲ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਸਵਾਲ ਕਰੀਏ ਕੇ

ਕੀ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ?

ਜਦ ਕੇ ਕੁਰਆਨ ਅਤੇ ਹਦੀਸ ਵਿੱਚ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੇ 100+ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾਮ ਆਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਿਫ਼ਾਤਾਂ ਆਈਆਂ ਹਨ ਕਿਓਂਕਿ ਜਿਸ ਮਾਅਬੂਦ ਦੀ ਅਸੀਂ ਇਬਾਦਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣ ਲੈਣਾ ਬਹੁਤ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਜਾਣ ਲੈਣ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਉਸਦੇ ਨਾਮਾਂ ਅਤੇ ਸਿਫਾਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲੈਣ ਨਾਲ ਹੈ

ਇੰਨਸਾ-ਅੱਲਾਹ (ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ) إن شاء الله

ਇਹ ਇੱਕ ਸੀਰੀਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਕਈ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ ਇੰਨਸਾ-ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੇ ਨਾਮਾਂ ਅਤੇ ਸਿਫਾਤਾਂ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂਗੇ

وَمَا خَلَقْتُ ٱلْجِنَّ وَٱلْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

ਮੈਂ ਜਿੰਨਾਂ ਅਤੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਮੇਰੀ ਹੀ ਇਬਾਦਤ ਕਰਨ

51:56

وَلِلَّهِ ٱلْأَسْمَآءُ ٱلْحُسْنَىٰ فَٱدْعُوهُ بِهَا

ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੇ ਲਈ ਹੁਸਨਾ (ਸੋਹਣੇ) ਨਾਮ ਹਨ ਸੋ ਤੁਸੀਂ (ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਨੂੰ) ਇਹਨਾਂ ਨਾਮਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਪੁਕਾਰੋ

7:180

قُلِ ٱدْعُوا۟ ٱللَّهَ أَوِ ٱدْعُوا۟ ٱلرَّحْمَـٰنَ أَيًّا مَّا تَدْعُوا۟ فَلَهُ ٱلْأَسْمَآءُ ٱلْحُسْنَىٰ

(ਹੇ ਨਬੀ) ਆਖ ਦਿਓ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਕਹਿ ਕੇ ਪੁਕਾਰੋ ਜਾਂ ਰਹਿਮਾਨ ਕਹਿ ਕੇ ਤੁਸੀਂ (ਉਸਦੇ) ਜਿਸ ਨਾਮ ਨਾਲ ਵੀ ਪੁਕਾਰੋ ਉਸਦੇ ਸਾਰੇ ਨਾਮ ਹੁਸਨਾ (ਸੋਹਣੇ) ਹਨ

17:110

ٱللَّهُ لَآ إِلَـٰهَ إِلَّا هُوَ لَهُ ٱلْأَسْمَآءُ ٱلْحُسْنَىٰ

ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਇਲਾਹ ਨਹੀਂ ,ਉਸਦੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਨਾਮ ਹੁਸਨਾ (ਸੋਹਣੇ) ਹਨ

20:8

هُوَ ٱللَّهُ ٱلْخَـٰلِقُ ٱلْبَارِئُ ٱلْمُصَوِّرُ لَهُ ٱلْأَسْمَآءُ ٱلْحُسْنَىٰ يُسَبِّحُ لَهُۥ مَا فِى ٱلسَّمَـٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ

ਉਹੀ ਅੱਲਾਹ (ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ) ਹੈ , ਅਲ-ਖ਼ਾਲਿਕ ,ਅਲ-ਬਾਰੀ ,

ਅਲ ਮੁਸੱਵਿਰ ,ਉਸਦੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਨਾਮ ਸੋਹਣੇ ਹਨ ਹਰ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਆਸਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਹੈ ਉਸੇ (ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ) ਦੀ ਤਸ਼ਬੀਹ (ਪਾਕੀ) ਕਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਉਲ ਹਕੀਮ (ਅਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ - ਅਲ ਹਕੀਮ) ਹੈ

59:24

ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੀ ਇਬਾਦਤ ਦੇ ਲਈ ਉਸਦੀ ਮਾਰਫ਼ਤ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜਰੂਰੀ ਹੈ

ਉਸਦੀ ਮਾਰਫ਼ਤ ਦੇ 2 ਜਰੀਏ ਹਨ

1. ਉਸਦੇ ਨਾਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨਣਾ

2. ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਤਾਂ (ਗੁਣਾ) ਨੂੰ ਜਾਨਣਾ

ਅਸਮਾ --ਨਾਮ

ਹੁਸਨਾ -- ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ,ਉਮਦਾ ,ਵਧੀਆ

ਹੁਸਨ ਅਤੇ ਖ਼ੂਬੀ ਦੀ ਇੰਨਤਿਹਾ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਨਾਮ , ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਿਫ਼ਾਤ ਇਸ ਕਦਰ ਕਾਮਿਲ ਹਨ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਨਕਸ ,ਐਬ ,ਘਾਟ ਜਾਂ ਖ਼ਰਾਬੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ

ਅਸਮਾ ਏ ਹੁਸਨਾ ਤੋਂ ਭਾਵ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੇ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ,ਉਮਦਾ , ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੇ- ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਨਕਸ ,ਐਬ ,ਘਾਟ ਜਾਂ ਖ਼ਰਾਬੀ ਤੋਂ ਪਾਕ ਨਾਮ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਲ ਅਲੀਮ

لَّا يَضِلُّ رَبِّى وَلَا يَنسَى

(ਮੇਰਾ ਰੱਬ) ਨਾ ਤਾ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨਾਂ ਹੀ ਕੋਈ ਭੁੱਲ

20:52

وَعِندَهُۥ مَفَاتِحُ ٱلْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَآ إِلَّا هُوَ ۚ وَيَعْلَمُ مَا فِى ٱلْبَرِّ وَٱلْبَحْرِ ۚ وَمَا تَسْقُطُ مِن وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ فِى ظُلُمَـٰتِ ٱلْأَرْضِ وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ إِلَّا فِى كِتَـٰبٍ مُّبِينٍ

ਗ਼ੈਬ ਦੀਆਂ ਕੁੰਜੀਆਂ ਤਾਂ (ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ) ਕੋਲ ਹੀ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ (ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ) ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਜਲ ਅਤੇ ਥਲ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੀ ਹੈ ਉਹ ਸਬ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕੋਈ ਗਿਰਨ ਵਾਲਾ ਪੱਤਾ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਜੋ ਉਸਦੇ ਇਲਮ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਵੇ

ਧਰਤੀ ਦੇ ਹਨੇਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਾਣਾ ,ਅਤੇ ਨਾ ਗਿੱਲੀ ਜਾਂ ਸੁੱਕੀ ਚੀਜ਼ ਅਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਜਿਹੜੀ ਕਿਤਾਬ ਏ ਮੁਬੀਨ (ਲੌਹੇ-ਮਹਿਫ਼ੂਜ਼) ਵਿੱਚ ਨਾ ਲਿਖੀ ਹੋਵੇ

6:59

وَمَا مِن دَآبَّةٍ فِى ٱلْأَرْضِ إِلَّا عَلَى ٱللَّهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا ۚ كُلٌّ فِى كِتَـٰبٍ مُّبِينٍ

ਅਤੇ ਜਮੀਨ ਤੇ ਚੱਲਣ ਫਿਰਨ ਵਾਲੇ ਜਿੰਨੇ ਜੀਵ ਹਨ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਪਾਕ ਦੇ ਜਿੰਮੇ ਹੈ,ਉਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਵੀ
ਸਬ ਕੁੱਝ ਕਿਤਾਬ ਏ ਮੁਬੀਨ (ਲੌਹੇ -ਮਹਿਫ਼ੂਜ਼) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ

11:6

يَعْلَمُ مَا فِى ٱلسَّمَـٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسِرُّونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ۚ وَٱللَّهُ عَلِيمٌۢ بِذَاتِ ٱلصُّدُورِ

ਉਹ ਅਸਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹਰ-ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਇਲਮ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ,ਅਤੇ ਜੋ ਕੁੱਝ ਤੁਸੀਂ ਲੁਕਾਉਂਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਜੋ ਜਾਹਿਰ

ਕਰਦੇ ਹੋ ਉਹ ਸਭ ਕੁੱਝ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਪਾਕ ਤਾਂ ਦਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲ ਤੱਕ ਜਾਣਦਾ ਹੈ

64:4

ਹਦੀਸ

....

سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ

" مَنْ يُرِدِ اللَّهُ بِهِ خَيْرًا يُفَقِّهْهُ فِي الدِّينِ......

ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੇ ਨਬੀ ਮੁਹੰਮਦ (ﷺ) ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਜਦ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਭਲਾਈ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਦੀਨ ਦੀ (ਡੂੰਗੀ-ਗਹਿਰਾਈ ਵਾਲੀ) ਸਮਝ ਬੂਝ ਅਤਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

(ਸਹੀ ਬੁਖ਼ਾਰੀ 71)

ਇਲਮ ਅਸਮਾ ਏ ਹੁਸਨਾ ਦੇ ਫਾਇਦੇ

1. ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਇਲਮ ਹੈ

2. ਈਮਾਨ ਵਾਲੇ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੀ ਸੱਚੀ ਮੁਹੱਬਤ , ਖ਼ੌਫ਼ ਅਤੇ ਉਮੀਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਕੁੱਝ ਨਾਮ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਮੁਹੱਬਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦੇ ਹਨ

ਅਰ ਰਹਿਮਾਨ ,ਅਰ ਰਹੀਮ

ਕੁੱਝ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦਾ ਖੌਫ਼ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ

ਅਲ ਜੱਬਾਰ ,ਅਲ ਅਜ਼ੀਜ਼

ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦੇ ਹਨ

ਅਰ ਰੱਜਾਕ ,ਅਲ ਵੱਹਾਬ

ਇਬਾਦਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮਜਮੂਈ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ

ਮੁਹੱਬਤ ,ਖੌਫ਼ ,ਉਮੀਦ

ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਅਸਮਾ ਏ ਹੁਸਨਾ ਨੂੰ ਜਾਨਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ

فَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

ਤਾਂ (ਫਿਰ) ਜਾਣ ਲਵੋ ਕੇ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਅਜ਼ੀਜ਼ੁਨ ਹਕੀਮ (ਅਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ,ਅਲ ਹਕੀਮ) ਹੈ 2:209

وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ بِكُلِّ شَىْءٍ عَلِيمٌ

ਜਾਣ ਲਵੋ ਕੇ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਹਰ ਇੱਕ ਚੀਜ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ 2:231

وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ

ਜਾਣ ਲਵੋ ਕੇ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਗ਼ਫ਼ੂਰੁਨ ਹਲੀਮ (ਅਲ ਗ਼ਫ਼ੂਰ ,ਅਲ ਹਲੀਮ) ਹੈ 2:235

وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

ਜਾਣ ਲਵੋ ਕੇ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਸਮੀਉਨ ਅਲੀਮ (ਅਸ ਸਮੀ ,ਅਲ ਅਲੀਮ) ਹੈ 2:244

وَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ غَنِىٌّ حَمِيدٌ

ਜਾਣ ਲਵੋ ਕੇ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਗ਼ਨੀਯੁਨ ਹਮੀਦ (ਅਲ ਗ਼ਨੀ ,ਅਲ ਹਮੀਦ) ਹੈ 2:267

فَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

ਜਾਣ ਲਵੋ ਕੇ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਗ਼ਫ਼ੂਰੁਨ ਰਹੀਮ (ਅਲ ਗ਼ਫ਼ੂਰ ਅਰ ਰਹੀਮ) ਹੈ

5:34

وَٱعْلَمْ أَنَّ ٱللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

ਜਾਣ ਲਵੋ ਕੇ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਅਜ਼ੀਜ਼ੁਨ ਹਕੀਮ (ਅਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਅਲ ਹਕੀਮ) ਹੈ

2:260

فَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ مَوْلَىٰكُمْ ۚ نِعْمَ ٱلْمَوْلَىٰ وَنِعْمَ ٱلنَّصِيرُ

ਜਾਣ ਲਵੋ ਕੇ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਤੁਹਾਡਾ ਮੌਲਾ ਹੈ ,ਅਤੇ ਉਹ ਤੁਹਾਡਾ ਸਬ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਮੌਲਾ ,ਅਤੇ ਅਨ ਨਸੀਰ (ਮਦਦ ਗਾਰ) ਹੈ

8:40

ٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلْعِقَابِ وَأَنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

ਤੁਸੀਂ ਯਕੀਨ ਜਾਣੋ ਕੇ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਸਖ਼ਤ ਅਜ਼ਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਗ਼ਫ਼ੂਰੁਨ ਰਹੀਮ (ਅਲ ਗ਼ਫ਼ੂਰ ਅਰ ਰਹੀਮ) ਹੈ

5:98

ਇਹ ਨਾਮ ਸਾਡੀ ਰੋਜ-ਮੱਰ੍ਹਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਤੇ ਮੌਕਾ ਮਹਿਲ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਆਮ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ

ਮੌਕਾ ਮਹਿਲ ਤੋਂ ਮੁਰਾਦ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਹਨ

ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ

ਨੂੰ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੇ ਉਸ ਨਾਮ ਨਾਲ ਪੁਕਾਰਿਆ ਜਾਵੇ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅੰਬੀਆ عليه السلام ਅਲੇਹਿਸ-ਸਲਾਮ
ਦਾ ਮਾਮੂਲ ਏ ਜਿੰਦਗੀ ਸੀ
ਕੁੱਝ ਉਦਾਹਰਨਾਂ

ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਗੱਲ ਬਿਲਕੁਲ ਰੌਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਕੇ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਤੇ ਬਾਰੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਲਮ ਅੰਬੀਆ عليه السلام ਅਲੇਹਿਸ-ਸਲਾਮ ਨੂੰ ਹੀ ਸੀ
ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਮਾਲਿਕ ਖ਼ਾਲਿਕ ਨੂੰ ਜਾਨਣ ਦੇ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਕਲ ਦੇ ਘੋੜੇ ਨਹੀਂ ਭਜਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਫਿਲੋਸਫੀ ਜਾਂ ਮੰਤਿਕ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
ਸਿਰਫ਼ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਅੰਬੀਆ عليه السلام ਅਲੇਹਿਸ--ਸਲਾਮ ਦੀ ਤਰਫ਼ ਰੁਜੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
ਅਤੇ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਆਖ਼ਰੀ ਨਬੀ ਮੁਹੰਮਦ (ﷺ) ਦੀ ਤਰਫ਼ ਰੁਜੂ ਕਰਾਂਗੇ
(ਮਤਲਬ ਕੁਰਆਨ ਅਤੇ ਹਦੀਸ ਦੀ ਤਰਫ਼) |

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِۦ يَـٰقَوْمِ إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنفُسَكُم بِٱتِّخَاذِكُمُ ٱلْعِجْلَ فَتُوبُوٓا۟ إِلَىٰ بَارِئِكُمْ فَٱقْتُلُوٓا۟ أَنفُسَكُمْ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ عِندَ بَارِئِكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ ۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلتَّوَّابُ ٱلرَّحِيمُ

ਜਦ ਮੂਸਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਏ ਮੇਰੀ ਕੌਮ ਵੱਸੇ ਨੂੰ ਮਾਬੂਦ ਬਣਾ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਅਪਣੀਆ ਜਾਨਾਂ ਉੱਪਰ ਜ਼ੁਲਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ بَارِئِكُمْ (ਆਪਣੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ) ਦੇ ਅੱਗੇ ਤੌਬਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਲਾਕ ਕਰੋ ਤੁਹਾਡੀ ਬੇਹਤਰੀ بَارِئِكُمْ (ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ) ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਇਸੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਤੁਹਾਡੀ ਤੌਬਾ ਕਬੂਲ ਕੀਤੀ ,ਉਹ ਬਹੁਤ ਤੱਵਾਬੁਰ ਰਹੀਮ (ਅਤ ਤੱਵਾਬ ਅਰ ਰਹੀਮ) ਹੈ

2:54

يَـٰصَـٰحِبَىِ ٱلسِّجْنِ ءَأَرْبَابٌ مُّتَفَرِّقُونَ خَيْرٌ أَمِ ٱللَّهُ ٱلْوَٰحِدُ ٱلْقَهَّارُ

(ਜਦੋ ਯੂਸੁਫ਼ ਅਲੇਹਿਸ -ਸਲਾਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੇਲ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ)

ਏ ਮੇਰੇ ਜੇਲ ਦੇ ਸਾਥੀਓ ਕੀ ਕਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਵਰਤਿਗਾਰ ਬੇਹਤਰ ਹਨ ਜਾਂ ਇੱਕ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਅਲ ਵਾਹਿਦ ਅਲ ਕੱਹਾਰ

12:39

وَرَفَعَ أَبَوَيْهِ عَلَى ٱلْعَرْشِ وَخَرُّوا۟ لَهُۥ سُجَّدًا ۖ وَقَالَ يَـٰٓأَبَتِ هَـٰذَا تَأْوِيلُ رُءْيَـٰىَ مِن قَبْلُ قَدْ جَعَلَهَا رَبِّى حَقًّا ۖ وَقَدْ أَحْسَنَ بِىٓ إِذْ أَخْرَجَنِى مِنَ ٱلسِّجْنِ وَجَآءَ بِكُم مِّنَ ٱلْبَدْوِ مِنۢ بَعْدِ أَن نَّزَغَ ٱلشَّيْطَـٰنُ بَيْنِى وَبَيْنَ إِخْوَتِىٓ ۚ إِنَّ رَبِّى لَطِيفٌ لِّمَا يَشَآءُ ۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلْعَلِيمُ ٱلْحَكِيمُ

(ਯੁਸੂਫ਼ ਅਲੇਹਿਸ-ਸਲਾਮ ਨੇ)

ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਉਠਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਤੇ ਬਿਠਾਇਆ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਉਸਦੇ ਅੱਗੇ ਸਜਦੇ ਵਿੱਚ ਗਿਰ ਗਏ (ਯੁਸੂਫ਼ ਨੇ) ਆਖਿਆ ਅੱਬਾ ਜੀ ਇਹ ਮੇਰੇ ਪਹਿਲੇ ਸੁਪਨੇ ਦੀ ਤਾਅਬੀਰ ਹੈ ,ਮੇਰੇ ਰੱਬ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਸੱਚਾ ਕਰ ਦਿਖਾਇਆ ,ਉਸਦਾ ਮੇਰੇ ਉੱਪਰ ਬੜਾ ਅਹਿਸਾਨ ਹੈ ,ਮੈਨੂੰ ਜੇਲ ਵਿੱਚੋ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੀਆਬਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਲੇ ਆਇਆ ,ਉਸ ਇਖ਼ਤੀਲਾਫ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜੋ ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੇ ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਭਾਈਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਾ ਦਿੱਤਾ

ਸੀ ਮੇਰਾ ਰੱਬ لَطِيفٌ (ਜੋ ਚਾਹੇ ਉਸਦੇ ਲਈ ਬੇਹਤਰੀਨ ਤਦਬੀਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ) ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਅਲੀਮੁਨ ਹਕੀਮ (ਅਲ ਅਲੀਮ ਅਲ ਹਕੀਮ) ਹੈ

12:100

وَيَٰقَوْمِ لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِىٓ أَن يُصِيبَكُم مِّثْلُ مَآ أَصَابَ قَوْمَ نُوحٍ أَوْ قَوْمَ هُودٍ أَوْ قَوْمَ صَٰلِحٍ وَمَا قَوْمُ لُوطٍ مِّنكُم بِبَعِيدٍ

وَٱسْتَغْفِرُوا۟ رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوٓا۟ إِلَيْهِ إِنَّ رَبِّى رَحِيمٌ وَدُودٌ

(ਸੁਏਬ ਅਲੇਹਿਸ ਸਲਾਮ ਨੇ ਕਿਹਾ)

ਏਹ ਮੇਰੀ ਕੌਮ ਮੇਰੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਤੁਹਾਡੀ ਜਿੱਦ/ਹਠਧਰਮੀ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਾ ਬਣ ਜਾਵੇ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਉੱਪਰ ਵੀ ਉਹੀ ਮਾਮਲਾ ਪੇਸ਼ ਆ ਜਾਵੇ ਜੋ ਨੂਹ, ਹੂਦ , ਅਤੇ ਸਾਲੇਹ ਦੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੂਤ ਦੀ ਕੌਮ ਤਾਂ ਤੁਹਾਥੋਂ ਕੁੱਝ ਬਹੁਤੀ ਦੂਰ ਵੀ ਨਹੀਂ

ਤੁਸੀਂ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਰੱਬ ਤੋਂ ਇਸਤਿਗਫ਼ਾਰ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਤੌਬਾ ਕਰੋ

ਬੇਸ਼ੱਕ ਮੇਰਾ ਰੱਬ ਰਹੀਮੁਨ ਵਦੂਦ (ਅਰ ਰਹੀਮ ਅਲ ਵਦੂਦ) ਹੈ

11: 89-90

وَٱلسَّارِقُ وَٱلسَّارِقَةُ فَٱقْطَعُوٓا۟ أَيْدِيَهُمَا جَزَآءًۢ بِمَا كَسَبَا نَكَـٰلًا مِّنَ ٱللَّهِ ۗ وَٱللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਦੇ ਹੱਥ ਕੱਟ ਦਿਆ ਕਰੋ ,ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਪਾਕ ਦੀ ਤਰਫ਼ ਤੋਂ ਇਹ ਇਬਰਤ ਨਾਕ ਸਜਾ ਬਦਲਾ ਹੈ ਉਸਦਾ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਅਜ਼ੀਜ਼ੁਨ ਹਕੀਮ (ਅਲ ਅਜੀਜ਼ ਅਲ ਹਕੀਮ) ਹੈ

5:38

ਇਹਨਾਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਨੂੰ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਜਾਣ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਗੱਲ ਬਿਲਕੁਲ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕੇ

ਕੇ ਅੰਬੀਆ ਅਲੇਹਿਸ-ਸਲਾਮ ਨੇ ਮੌਕੇ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਉਹ ਖ਼ਾਸ ਨਾਮ ਹੀ ਕਿਓਂ ਲਿਆ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੂਸਾ ਅਲੇਹਿਸ-ਸਲਾਮ ਨੇ ਬਾਰੀ ਹੀ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਅਰ-ਰਹੀਮ ਜਾਂ ਅਲ ਕਰੀਮ ਕਿਓਂ ਨਹੀਂ

ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਯੂਸੁਫ਼ ਅਲੇਹਿਸ-ਸਲਾਮ ਨੇ ਲਤੀਫ਼ ਹੀ ਕਿਓਂ , ਅਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਜਾਂ ਅਲ ਜੱਬਾਰ ਕਿਓਂ ਨਹੀਂ

ਇਸ ਗਹਿਰਾਈ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲੈਣਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਅਤਿ-ਅੰਤ ਲਾਬਦਾਇਕ ਹੈ

4. ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਜਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦਾ ਸਬੱਬ ਬਣਦੇ ਹਨ

5. ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੀ ਅਜ਼ਮਤ ,ਤਾਜ਼ੀਮ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

6. ਦੁਆ ਮੰਗਣ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਨਾਮਾਂ ਨੂੰ ਵਸੀਲਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਦੁਆ ਦੀ ਕੁਬੂਲੀਅਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦੇ ਹਨ

7. ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ

ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੀ ਉਸ ਤਰਾਂ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਿਵੇਂ ਉਸਦਾ ਹੱਕ ਹੈ

وَمَا قَدَرُوا۟ ٱللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِۦٓ

ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੀ ਉਹ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜੋ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ

39:67

ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੇ ਕੁੱਝ ਨਾਮ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਿਫਾਤਾਂ ਹਨ ਕਿ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਕੇ ਇਨਸਾਨ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਸਿਫਾਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਉਹ ਸਿਫ਼ਾਤਾਂ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਇਕ਼ਤਦਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ

1. ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਵਿਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਤਰ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ

وَهُوَ وَتْرٌ يُحِبُّ الْوَتْرَ.....

َ........

ਸਹੀ ਬੁਖਾਰੀ 6410 ..

2. ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ (ਅਲ) ਜਮੀਲ (ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ) ਹੈ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤੀ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ

إِنَّ اللَّهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ

الأوسط المعجم 6906
الجامع صحيح في صحيح المحدث حكم خلاصة الألباني المحدث 1743

3 ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ
ਅਲ ਅਲੀਮ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕੇ ਉਸਦੇ ਬੰਦੇ ਇਲਮ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ
ਉਹ ਅਲੀਮ ਹੈ

ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ ٱلْعَزِيزِ ٱلْعَلِيمِ

ਇਹ ਉਸ ਜਾਤ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਹਨ ਜੋ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਜਿਲ ਅਲੀਮ (ਅਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਅਲ ਅਲੀਮ) ਹੈ

6:96

ۚ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْعَلِيمِ

ਉਹ ਖ਼ੂਬ ਸਮੀ ਉਲ ਅਲੀਮ (ਅਸ ਸਮੀ ,ਅਲ ਅਲੀਮ) ਹੈ

6:13

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ ٱلْخَلَّـٰقُ ٱلْعَلِيمُ

ਬੇਸ਼ੱਕ ਤੇਰਾ ਰੱਬ ਅਲ ਖੱਲਾਕ ਉਲ ਅਲੀਮ (ਅਲ ਖੱਲਾਕ ,ਅਲ ਅਲੀਮ) ਹੈ

15:86

وَتِلْكَ ٱلْأَمْثَـٰلُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ ۖ وَمَا يَعْقِلُهَآ إِلَّا ٱلْعَـٰلِمُونَ

ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਬਿਆਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ,ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਲਮ ਵਾਲੇ ਹੀ ਜਾਂਣਦੇ ਹਨ

29:43

ۖ وَقُل رَّبِّ زِدْنِى عِلْمًا

ਅਤੇ ਇਹ ਦੁਆ ਕਰੋ ਏ ਮੇਰੇ ਰੱਬ ਮੇਰੇ ਇਲਮ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰ

20:114

ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਨੂੰ ਜਾਨਣ ਵਾਲੇ ਹੀ ਉਸਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹਨ

إِنَّمَا يَخْشَى ٱللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ ٱلْعُلَمَـٰٓؤُا۟ ۗ

ਅੱਲਾਹ ਤਾਅਲਾ ਤੋਂ ਉਸਦੇ ਉਹੀ ਬੰਦੇ ਡਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਲਮ ਰੱਖਦੇ ਹਨ

35:28

يَرْفَعِ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ مِنكُمْ وَٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْعِلْمَ دَرَجَٰتٍ ۚ وَٱللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ

ਅੱਲਾਹ ਤਾਅਲਾ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ , ਜੋ ਈਮਾਨ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਅਤੇ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਲਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ , ਦਰਜੇ ਬੁਲੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ

58:11

(ਇਲਮ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਦਰਜੇ ਬੁਲੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ)

عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ ـ رضى الله عنه ـ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ " لاَ حَسَدَ إِلاَّ فِي اثْنَتَيْنِ رَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ مَالاً فَسَلَّطَهُ عَلَى هَلَكَتِهِ فِي الْحَقِّ، وَرَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ حِكْمَةً فَهْوَ يَقْضِي بِهَا وَيُعَلِّمُهَا ".

ਨਬੀ ਮੁਹੰਮਦ ﷺ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ (ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਕੁਛ ਇਸ ਤਰਾਂ ਹੈ)

ਕਿਸੇ ਪਰਕਾਰ ਦੀ ਹਸਦ (ਈਰਖਾ) ਨਹੀਂ (ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ) ਸਿਵਾਏ ਦੋ ਤਰਾਂ ਦੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਉਹ ਜਿਸਨੂੰ ਅੱਲਾਹ ਨੇ ਦੌਲਤ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਸਿੱਧੇ ਰਸਤੇ ਖਰਚ ਕਰਦਾ ਹੈ , ਅਤੇ ਇੱਕ ਉਹ ਇਨਸਾਨ ਜਿਸਨੂੰ ਅੱਲਾਹ ਨੇ ਹਿਕਮਤ ਅਤਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਫੈਸਲੇ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ

ਸਹੀਹ ਬੁਖਾਰੀ 1409

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ ضَمَّنِي إِلَيْهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ اللَّهُمَّ عَلِّمْهُ الْكِتَابَ

ਏਹ ਅੱਲਾਹ ਇਸਨੂੰ (ਇਬਨੇ ਅੱਬਾਸ) ਕਿਤਾਬ (ਕੁਰਆਨ) ਦਾ ਇਲਮ ਸਿਖਾ

ਸਹੀਹ ਬੁਖਾਰੀ 7270

أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ أَلَا إِنَّ الدُّنْيَا مَلْعُونَةٌ مَلْعُونٌ مَا فِيهَا إِلَّا ذِكْرُ اللَّهِ وَمَا وَالَاهُ وَعَالِمٌ أَوْ مُتَعَلِّمٌ

ਬੇਸ਼ੱਕ ਦੁਨੀਆ ਮਲਉਨ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਹੈ ਓਹ ਵੀ ਮਲਉਨ ਹੈ ,ਸਿਵਾਏ ਅੱਲਾਹ ਦੀ ਯਾਦ ਅਤੇ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਦੇ

ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਲਾਹ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਲਿਮ ਅਤੇ ਇਲਮ ਸਿੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੇ

ਜਾਮੇ ਤਿਰਮੀਜੀ 2322

عَنِ الْحَسَنِ
فِي قَوْلِهِ : (رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً)

قَالَ فِي الدُّنْيَا الْعِلْمَ وَالْعِبَادَةَ وَفِي الآخِرَةِ الْجَنَّةَ

ਹਸਨ ਤੋਂ ਮਰਵੀ ਹੈ ਕੇ ਇਸ ਦੁਆ ਦੇ ਵਿੱਚ
(رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً)
ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਹਸਨਾ ਤੋਂ ਮੁਰਾਦ ਇਲਮ ਅਤੇ ਇਬਾਦਤ ਹੈ ਅਤੇ ਆਖਰਤ ਵਿੱਚ ਹਸਨਾ ਤੋਂ ਮੁਰਾਦ ਜੰਨਤ ਹੈ

ਜਾਮੇ ਤਿਰਮੀਜੀ 3488

أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ سَلَكَ طَرِيقًا
سَهَّلَ اللَّهُ لَهُ طَرِيقًا إِلَى الْجَنَّةِ يَلْتَمِسُ فِيهِ عِلْمًا

ਨਬੀ ਮੁਹੰਮਦ ﷺ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ (ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰਾਂ ਹੈ)

ਜੋ ਇਨਸਾਨ ਇਲਮ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕਿਤੇ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅੱਲਾਹ ਤਾਅਲਾ ਉਸਦੇ ਲਈ ਜੰਨਤ ਦੇ ਰਾਸਤੇ ਨੂੰ ਅਸਾਨ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

ਜਾਮੇ ਤਿਰਮੀਜੀ 2646

مَا مِنْ رَجُلٍ يَسْلُكُ طَرِيقًا > ◌َ:قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
إِلَّا سَهَّلَ اللَّهُ لَهُ بِهِ طَرِيقَ الْجَنَّةِ، وَمَنْ أَبْطَأَ بِهِ عَمَلُهُ يَطْلُبُ فِيهِ عِلْمًا
لَمْ يُسْرِعْ بِهِ نَسَبُهُ

ਨਬੀ ਮੁਹੰਮਦ ﷺ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ (ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰਾਂ ਹੈ)

ਜੋ ਕੋਈ ਇਲਮ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਰਾਹ ਉੱਪਰ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅੱਲਾਹ ਤਾਅਲਾ ਉਸਦੇ ਲਈ ਜੰਨਤ ਦਾ ਰਸਤਾ

ਅਸਾਨ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਮਲ ਨੇ ਪਿੱਛੇ ਰੱਖਿਆ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਨਸਬ ਉਸਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕਦਾ

ਸੁਨਨ ਅਬੂ ਦਾਵੂਦ   3643

ਨੋਟ- ਇਲਮ ਸਿਰਫ਼ ਪੜ ਲੈਣਾ ਜਾਂ ਜਾਣ ਲੈਣਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕੇ ਉਸਦੇ ਉੱਪਰ ਅਮਲ ਵੀ ਜਰੂਰੀ ਹੈ

4. ਅਤ ਤੱਵਾਬ

رَبَّنَا وَٱجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِن ذُرِّيَّتِنَآ أُمَّةً مُّسْلِمَةً لَّكَ وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَآ ۖ إِنَّكَ أَنتَ ٱلتَّوَّابُ ٱلرَّحِيمُ

(ਏ ਅੱਲਾਹ) ਸਾਡੀ ਤੌਬਾ ਕਬੂਲ ਫਰਮਾ ਬੇਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਅਤ ਤੱਵਾਬ ਉਰ ਰਹੀਮ ਹੈ (ਅਤ ਤੱਵਾਬ ਅਰ ਰਹੀਮ)

2:128

إِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلتَّوَّٰبِينَ وَيُحِبُّ ٱلْمُتَطَهِّرِينَ

ਅੱਲਾਹ ਤੌਬਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਪਾਕ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ

2:222

5 ਅਲ ਗੱਫ਼ਾਰ , ਅਲ ਗ਼ਫ਼ੂਰ

رَبُّ ٱلسَّمَـٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ٱلْعَزِيزُ ٱلْغَفَّـٰرُ

ਉਹੀ ਰੱਬ ਹੈ ਆਸਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਜਮੀਨ ਦਾ ਅਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਹੈ ਉਹ ਅਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਉਲ ਗੱਫਾਰ ਹੈ

(ਅਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਅਲ ਗੱਫਾਰ)

38:66

قُلْ يَـٰعِبَادِىَ ٱلَّذِينَ أَسْرَفُوا۟ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا۟ مِن رَّحْمَةِ ٱللَّهِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ يَغْفِرُ ٱلذُّنُوبَ جَمِيعًا ۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلْغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ

ਆਖ ਦਵੋ ਕੇ ਏਹ ਮੇਰੇ ਬੰਦੋ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆ ਜਾਨਾਂ ਉੱਪਰ ਜਿਆਦਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਅੱਲਾਹ ਦੀ ਰਹਮਤ ਤੋਂ ਨਾ ਉੱਮੀਦ ਨਾਂ ਹੋਵੋ ਬੇਸ਼ੱਕ ਅੱਲਾਹ ਸਾਰੇ ਗੁਨਾਹਾ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਹ ਅਲ ਗਫ਼ੂਰ ਉਰ ਰਹੀਮ ਹੈ (ਅਲ ਗਫ਼ੂਰ ਅਰ ਰਹੀਮ)

39:53

وَلَمَن صَبَرَ وَغَفَرَ إِنَّ ذَٰلِكَ لَمِنْ عَزْمِ ٱلْأُمُورِ

ਅਤੇ ਜੋ ਇਨਸਾਨ ਸਬਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਮਾਫ ਕਰ ਦਵੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਬੜੀ ਹਿੱਮਤ ਵਾਲੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ (ਇੱਕ ਕੰਮ) ਹੈ

42:43

خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ

ਤੁਸੀਂ ਦਰਗੁਜਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਇਖਤਿਆਰ ਕਰੋ ਅਤੇ ਜਾਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਸ਼ੀ ਕਰ ਲਵੋ

7:199

ٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ فِى ٱلسَّرَّآءِ وَٱلضَّرَّآءِ وَٱلْكَـٰظِمِينَ ٱلْغَيْظَ وَٱلْعَافِينَ عَنِ ٱلنَّاسِ
وَٱللَّهُ يُحِبُّ
ٱلْمُحْسِنِينَ

ਜੋ ਲੋਕ ਅਸਾਨੀ ਅਤੇ ਔਖੇ ਮੌਕੇ ਵੀ ਅੱਲਾਹ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਖਰਚ ਕਰਦੇ ਹਨ , ਗੁੱਸਾ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਫ ਕਰਨ ਵਾਲੇ , ਅੱਲਾਹ ਨੇਕੋ-ਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮੁਹੱਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ

3:134

ਨਬੀ ਮੁਹੰਮਦ ﷺ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ (ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰਾਂ ਹੈ)

ارْحَمُوا تُرْحَمُوا وَاغْفِرُوا يَغْفِرْ اللَّهُ لَكُمْ

ਦੂਜਿਆਂ ਤੇ ਰਹਿਮ ਕਰੋ , ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਰਹਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ
ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਫ ਕਰੋ ਅੱਲਾਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਾਫ ਕਰੇਗਾ
ਮੁਸਨਦ ਅਹਮਦ 7001

ਅਸ਼- ਸੱਕੂਰ
إِنَّهُ غَفُورٌ شَكُورٌ

ਬੇਸ਼ੱਕ ਓਹ ਗਫ਼ੂਰੁੰਨ ਸ਼ੱਕੂਰ ਹੈ (ਅਲ ਗਫ਼ੂਰ ਅਸ਼ ਸ਼ੱਕੂਰ)
35:30

ਨਬੀ ਮੁਹੰਮਦ ﷺ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ (ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰਾਂ ਹੈ)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الطَّاعِمُ الشَّاكِرُ لَهُ مِثْلُ أَجْرِ الصَّائِمِ الصَّابِرِ

ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ੁਕਰ ਗੁਜਾਰ ਲਈ ,ਸਬਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰੋਜੇਦਾਰ ਜਿੰਨਾਂ ਸਵਾਬ ਹੈ

ਸੁਨਨ ਇਬਨੇ ਮਾਜ਼ਾ 1765

5. ਅਲ ਅਦਲ

إِنَّ ٱللَّهَ يَأْمُرُ بِٱلْعَدْلِ

....

ਬੇਸ਼ੱਕ ਅੱਲਾਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ 16:90

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ كُونُوا۟ قَوَّٰمِينَ لِلَّهِ شُهَدَآءَ بِٱلْقِسْطِ ۖ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَـَٔانُ قَوْمٍ عَلَىٰٓ أَلَّا تَعْدِلُوا۟ ۚ ٱعْدِلُوا۟ هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ ۖ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ خَبِيرٌۢ بِمَا تَعْمَلُونَ

ਏ ਈਮਾਨ ਵਾਲੋ ਤੁਸੀਂ ਅੱਲਾਹ ਲਈ ਹੱਕ ਉੱਪਰ ਜੰਮ ਜਾਓ , ਇੰਨਸਾਫ ਦੇ ਨਾਲ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬਣ ਜਾਓ ਕਿਸੇ ਕੌਮ ਦੀ ਦੁਸਮਣੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੇਇੰਨਸਾਫ਼ੀ ਕਰਨ ਤੇ ਉਭਾਰ ਨਾ ਦਵੇ , ਇੰਨਸਾਫ਼ ਹੀ ਕਰਿਆ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਹ ਤਕਵੇ ਦੇ ਜਿਆਦਾ ਨਜਦੀਕ ਹੈ

5:8

وَإِذَا حَكَمْتُم بَيْنَ ٱلنَّاسِ أَن تَحْكُمُوا۟ بِٱلْعَدْلِ ۚ

ਅਤੇ ਜਦ ਤੁਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਫੈਸਲਾ ਕਰੋਂ ਤਾਂ ਇੰਨਸਾਫ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰੋ

4:58

فَلَا تَتَّبِعُوا۟ ٱلْهَوَىٰٓ أَن تَعْدِلُوا۟ ۚ

ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਨਫ਼ਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਕੇ ਇੰਨਸਾਫ ਨੂੰ ਨਾ ਛੱਡ ਦਿਓ

4:135

6. ਅਰ ਰਹਿਮਾਨ ,ਅਰ ਰਹੀਮ

قُلْ يَـٰعِبَادِىَ ٱلَّذِينَ أَسْرَفُوا۟ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا۟ مِن رَّحْمَةِ ٱللَّهِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ يَغْفِرُ ٱلذُّنُوبَ جَمِيعًا ۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلْغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ

ਆਖ ਦਵੋ ਕੇ ਏਹ ਮੇਰੇ ਬੰਦੋ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆ ਜਾਨਾਂ ਉੱਪਰ ਜਿਆਦਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਅੱਲਾਹ ਦੀ ਰਹਮਤ ਤੋਂ ਨਾ ਉੱਮੀਦ

ਨਾਂ ਹੋਵੋ ਬੇਸ਼ੱਕ ਅੱਲਾਹ ਸਾਰੇ ਗੁਨਾਹਾ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਹ ਅਲ ਗਫ਼ੂਰ ਉਰ ਰਹੀਮ ਹੈ (ਅਲ ਗਫ਼ੂਰ ਅਰ ਰਹੀਮ) 39:53

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَرْحَمُ اللَّهُ مَنْ لَا يَرْحَمُ النَّاسَ

ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਉਸ ਉੱਪਰ ਰਹਿਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜੋ ਇਨਸਾਨਾਂ ਉੱਪਰ ਰਹਿਮ ਨਾ ਕਰੇ

ਸਹੀ ਬੁਖਾਰੀ 7376

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الرَّاحِمُونَ يَرْحَمُهُمْ الرَّحْمَنُ ارْحَمُوا مَنْ فِي الْأَرْضِ يَرْحَمْكُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ الرَّحِمُ شُجْنَةٌ مِنْ الرَّحْمَنِ فَمَنْ وَصَلَهَا وَصَلَهُ اللَّهُ وَمَنْ قَطَعَهَا قَطَعَهُ اللَّهُ

ਰਹਿਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਤੇ ਅਰ ਰਹਿਮਾਨ ਰਹਿਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਧਰਤੀ ਵਾਲਿਆਂ ਤੇ ਰਹਿਮ ਕਰੋ ਅਤੇ ਜੋ ਆਸਮਾਨਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੈ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਰਹਿਮ ਕਰੇਗਾ, ਰਹਮ (womb) ਰਹਿਮਾਨ (ਦੇ ਨਾਮ) ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਨੇ ਇਸਨੂੰ

ਜੋੜੇਆ ਅੱਲਾਹ ਉਸਨੂੰ (ਆਪਣੀ ਰਹਿਮਤ ਨਾਲ) ਜੋੜੇਗਾ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਤੋੜਦਾ ਹੈ, ਅੱਲਾਹ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਹਿਮਤ ਨਾਲੋਂ ਕੱਟ ਦੇਵੇਗਾ (ਉਸਦੀ ਰਹਿਮਤ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ)

ਸੁਨਨ ਤਿਰਮਿਜੀ 1924

ਉਹ ਸਿਫ਼ਾਤਾਂ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਇਕ਼ਤਦਾ ਮੁਮਕਿਨ ਨਹੀਂ

ਅਲ ਮੁਤਾਕੱਬਿਰ

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ

ਉਹੀ ਅੱਲਾਹ ਹੈ ਜਿਸਤੋਂ ਸਿਵਾ ਕੋਈ ਇਲਾਹ ਨਹੀਂ ਅਲ ਮਲਿਕ ਅਲ ਕੁੱਦੂਸ ਅਸ ਸਲਾਮ ਅਲ ਮੁਅਮਿਨ ਅਲ ਮੁਹੇਯਮਿਨ ਅਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਅਲ ਜੱਬਾਰ ਅਲ ਮੁਤਾਕੱਬਿਰ ,ਪਾਕ ਹੈ ਅੱਲਾਹ ਉਹਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਉਸਦਾ ਸ਼ਰੀਕ ਬਣਾਉਦੇ ਹਨ

59:23

إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْتَكْبِرِينَ

ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਹ ਤਕੱਬੁਰ (ਗ਼ਰੂਰ) ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ

16:23

ਇਸ ਇਲਮ ਨਾਲ ਦਿਲ ਅਤੇ ਨਫ਼ਸ ਨੂੰ ਸੁਕੂਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ

ਆਖ਼ਰੀ ਗੱਲ

يَا أَيُّهَا الْإِنسَانُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ

ਏ ਇਨਸਾਨੋਂ , ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰੱਬ ਏ ਕਰੀਮ ਤੋਂ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੇ ਧੋਖੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ

82:6

ਕੁੱਝ ਅਹਿਮ ਉਸੂਲ

1. ਸਾਰੇ ਨਾਮ ਹੁਸਨਾ ਹਨ

ਹੁਸਨਾ = ਅਹਸਨ ,ਅਫ਼ਜ਼ਲ ,ਉਮਦਾ ,ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ,

ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਮਾਲ ਦਰਜੇ ਦਾ ਹੁਸਨ ਹੈ ,ਜ਼ਰ੍ਹਾ ਬਰਾਬਰ ਵੀ ਐਬ ਅਤੇ ਨਕਸ (ਘਾਟ) ਨਹੀਂ

ਇੱਕ ਤਾਂ ਹਰ ਨਾਮ ਹੁਸਨ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਕਮਾਲ ਦਰਜੇ ਦੀ ਖ਼ੂਬੀ ਵਾਲਾ ਹੈ ,ਪਰ ਅਗਰ ਦੋ ਨਾਮ ਇਕੱਠੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮਜੀਦ ਹੁਸਨ ਅਤੇ ਕਮਾਲ ਹਾਸਿਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਜਿਵੇਂ ਅਜ਼ੀਜ਼-ਹਕੀਮ

تُعَذِّبْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِن تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

ਜੇਕਰ ਤੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਵੇਂ, ਤਾਂ ਉਹ ਤੇਰੇ ਬੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਤੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਦੇਂ, ਤਾਂ (ਏ ਅੱਲਾਹ) ਤੂੰ ਅਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਉਲ ਹਕੀਮ ਹੈ (ਅਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਅਲ ਹਕੀਮ)

5:118

ਉਹ ਗ਼ਲਬੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਆਪਣੀ ਹਿਕਮਤ ਦੇ ਨਾਲ , ਉਸਦਾ ਗ਼ਲਬਾ ਜ਼ਾਲਿਮਾਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਜਦਕਿ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਜਦ ਗ਼ਲਬਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਕਸਰ ਉਹ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਸਿਵਾਏ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੇ ਨਬੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮਹਿਬੂਬ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਕਿਓਂਕਿ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਤੋਂ ਡਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

ਇਹ ਨਾਮ ਉਹਦੀ ਜਾਤ ਉੱਪਰ ਵੀ ਦਲਾਲਤ ਕਰਦੇ ਹਨ

ਅਲ ਖ਼ਾਲਿਕ

ਇਹ ਨਾਮ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੀ ਜਾਤ ਦੇ ਉੱਪਰ ਦਲੀਲ ਹੈ

ਮਖ਼ਲੂਕ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ,ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ

ਤਰਾਂ-ਤਰਾਂ ਦੀ ਮਖ਼ਲੂਕ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਇੱਕ ਖ਼ਾਲਿਕ ਦੀ ਤਰਫ਼ ਹੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ

ਅਤੇ ਜਿਹੜੀ ਜਾਤ ਖ਼ਾਲਿਕ ਹੈ ਉਹ ਲਾਜਮਨ ਅਲ ਅਲੀਮ ਅਤੇ ਅਲ ਕਾਦਿਰ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ

أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا

ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣ ਸਕੋ ਕਿ ਅੱਲ੍ਹਾ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਉੱਪਰ ਕਾਦਿਰ (ਸਮਰੱਥ) ਹੈ। ਅਤੇ ਅੱਲ੍ਹਾ ਨੇ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਲਮ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਰੱਖਿਆ ਹੈ

65:12

1. ਸਾਰੇ ਨਾਮ ਤੌਕੀਫੀ ਹਨ

قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْإِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَن تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَأَن تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ

ਆਖ ਦੇਵੋ ਕੇ (ਮੇਰੇ ਰੱਬ) ਨੇ ਹਰਾਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤਮਾਮ ਫਹਸ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਜਾਹਿਰੀ ਹੋਣ ਭਾਂਵੇ ਪੋਸੀਦਾ ਅਤੇ ਹਰ ਗੁਨਾਹ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ,ਨਾ ਹੱਕ ਕਿਸੇ ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਕੇ ਅੱਲਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਸ਼ਰੀਕ ਕਰੋਂ ਜਿਸ ਦੀ ਅੱਲਾਹ ਨੇ ਕੋਈ ਸਨਦ ਨਾਜਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਅੱਲਾਹ ਦੇ (ਬਾਰੇ) ਜਿੱਮੇ ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਨਾ ਆਖੋ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ

7:33

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَٰئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا

ਜਿਸ ਬਾਤ (ਗੱਲ) ਦੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ (ਇਲਮ) ਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਉਸ ਦੇ ਮਗਰ ਨਾ ਚੱਲੋ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੰਨ, ਅੱਖ ਅਤੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

17:36

ਮਤਲਬ ਜੋ ਨਾਮ ਵਹੀ (ਕੁਰਆਨ -ਹਦੀਸ) ਰਾਹੀਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ ਸਾਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹੀ ਇਲਮ ਹੈ
ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਅਕਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ
ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਮਾਲਿਕ ਖ਼ਾਲਿਕ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਉੱਨਾ ਹੀ ਜਾਣ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਉਸਨੇ ਸਾਨੂੰ ਵਹੀ ਰਾਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ
ਵਹੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੋਰ ਕੋਈ ਪੈਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਨੂੰ ਜਾਨਣ ਦਾ

3. ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੇ ਨਾਮ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਹਨ ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਕੁੱਝ ਦਾ ਇਲਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਇੱਕ ਹਦੀਸ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ لِلَّهِ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ اسْمًا مِائَةً إِلَّا وَاحِدًا مَنْ أَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ أَحْصَيْنَاهُ حَفِظْنَاهُ

ਅੱਲਾਹ ਦੇ ਨਬੀ ﷺ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕੇ ਅੱਲਾਹ ਦੇ ਸੌ ਘੱਟ ਇੱਕ (99) ਨਾਮ ਹਨ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹਨਾਂ ਨਾਮਾਂ ਦਾ ਅਹਸਾ ਕਰੇਗਾ ਉਹ ਜੰਨਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਿਲ ਹੋਵੇਗਾ

ਸਹੀ ਬੁਖਾਰੀ 7392

ਇਸ ਹਦੀਸ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ
ਜਿਸਨੇ 99 ਨਾਮਾਂ ਦਾ ਅਹਸਾ ਕਰ ਲਿਆ ਉਹ ਜੰਨਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਿਲ ਹੋਵੇਗਾ
ਪਰ ਇਸਤੋਂ ਇਹ ਨਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ 99 ਹੀ ਨਾਮ ਹਨ

ਕੁਝ ਹੋਰ ਹਦੀਸ (1)

مسند امام احمد
جلد 2 - باب: حضرت عبداللہ بن مسعود (رض) کی مرویات
حدیث نمبر: 1788

حَدَّثَنَا يَزِيدُ أَنْبَأَنَا فُضَيْلُ بْنُ مَرْزُوقٍ حَدَّثَنَا أَبُو سَلَمَةَ الْجُهَنِيُّ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَصَابَ أَحَدًا قَطُّ هَمٌّ وَلَا حَزَنٌ فَقَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ وَابْنُ عَبْدِكَ وَابْنُ أَمَتِكَ نَاصِيَتِي بِيَدِكَ مَاضٍ فِيَّ حُكْمُكَ عَدْلٌ فِيَّ قَضَاؤُكَ أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ سَمَّيْتَ بِهِ نَفْسَكَ أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَدًا مِنْ

خَلْقِكَ أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ أَوْ اسْتَأْثَرْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ رَبِيعَ قَلْبِي وَنُورَ صَدْرِي وَجِلَاءَ حُزْنِي وَذَهَابَ هَمِّي إِلَّا أَذْهَبَ اللَّهُ هَمَّهُ وَحُزْنَهُ وَأَبْدَلَهُ مَكَانَهُ فَرَجًا قَالَ فَقِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَا نَتَعَلَّمُهَا فَقَالَ بَلَى يَنْبَغِي لِمَنْ سَمِعَهَا أَنْ يَتَعَلَّمَهَا

ਇਸ ਹਦੀਸ ਦਾ ਇੱਕ ਟੁਕੜਾ

ਏ ਅੱਲਾਹ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਹਰ ਇੱਕ ਨਾਮ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੁਕਾਰਦਾ ਹਾਂ

ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ

ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਨਾਮ ਆਪਣੀ ਕਿਸੇ ਮਖਲੂਕ ਨੂੰ ਸਿਖਾਇਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਨਾਜਿਲ ਕਰਦਾ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਨਾਜਿਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਇਲਮ ਏ ਗੈਬ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَخْرُجُ قَوْمٌ مِنْ النَّارِ بِشَفَاعَةِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَيَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُسَمَّوْنَ الْجَهَنَّمِيِّينَ

ਮੁਹੰਮਦ (ﷺ) ਦੀ ਸਫ਼ਾਅਤ (ਸਿਫਾਰਿਸ਼) ਕਾਰਨ ਇਕ ਸਮੂਹ ਜਹੰਨਮ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੰਨਤ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਹੰਨਮੀ-ਯੀਨ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਹੀ ਬੁਖਾਰੀ 6566

(2)

ਸਫ਼ਾਅਤ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਹਦੀਸ ਦਾ ਇੱਕ ਟੁਕੜਾ

أَلاَ تَرَى إِلَى مَا نَحْنُ فِيهِ فَأَنْطَلِقُ فَآتِي تَحْتَ الْعَرْشِ، فَأَقَعُ سَاجِدًا لِرَبِّي عَزَّ وَجَلَّ ثُمَّ يَفْتَحُ اللَّهُ عَلَيَّ مِنْ مَحَامِدِهِ وَحُسْنِ الثَّنَاءِ عَلَيْهِ شَيْئًا لَمْ يَفْتَحْهُ عَلَى أَحَدٍ قَبْلِي

ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂਗਾ ਅਤੇ ਅਰਸ਼ ਦੇ ਥੱਲੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਰੱਬ ਦੇ ਲਈ ਸਜਦੇ ਵਿੱਚ ਗਿਰ ਜਾਵਾਂਗਾ ਫਿਰ ਅੱਲਾਹ ਤਾਅਲਾ ਮੇਰੇ ਉੱਪਰ ਆਪਣੀ ਹਮਦ ਅਤੇ ਹੁਸਨੀ ਸਨਾ ਦੇ ਦਰਵਾਜੇ ਖੋਲ ਦੇਵੇਗਾ । ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਤਰੀਕੇ ਤੇ ਉਹ ਹਮਦ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਲਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ।

ਸਹੀ ਬੁਖਾਰੀ 4712

ਸਫ਼ਾਅਤ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਹਦੀਸ ਦਾ ਇੱਕ ਟੁਕੜਾ

فَأَرْفَعُ رَأْسِي فَأَحْمَدُهُ بِتَحْمِيدٍ يُعَلِّمُنِيهِ

ਫਿਰ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਉਠਾਵਾਂਗਾ ,ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਉਹ ਹਮਦ ਬਿਆਨ ਕਰਾਂਗਾ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਉਸਦੀ ਤਰਫ਼ ਤੋਂ ਸਿਖਾਈ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ

ਸਹੀ ਬੁਖਾਰੀ 4476

(3)

ਇੱਕ ਹੋਰ ਹਦੀਸ

" اللَّهُمَّ أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ لاَ أُحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ " .

ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਸਨਾ (ਤਾਰੀਫ਼-ਹਮਦ) ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ,ਤੂੰ ਵੈਸੇ ਹੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਤੇ ਖੁਦ ਆਪਣੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਹੈ ।

ਸਹੀ ਮੁਸਲਿਮ 486 Book 4, Hadith 252

4. ਕੁਰਆਨ ਅਤੇ ਹਦੀਸ ਵਿੱਚ ਗੌਰ ਫਿਕਰ ਕਰਨ ਤੇ ਇਹ ਹੀ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕੇ ਨਾਮ 99 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ

ਇੱਕ ਜਰੂਰੀ ਨੋਟ--

ਇਹ ਹਦੀਸ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 99 ਨਾਮਾਂ ਦਾ ਅਹਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਆਈ ਹੈ ਇਹ ਹਦੀਸ , ਹਦੀਸ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਕੁੱਝ ਹਦੀਸ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਜਦ ਇਹ ਹਦੀਸ ਬਿਆਨ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ 99 ਨਾਮਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਵੀ ਆਈ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਿਰਮਿਜ਼ੀ 3507 ,ਇਬਨੇ ਮਾਜ਼ਾ 3861
ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਹਦੀਸ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ .

ਮੁਹੱਦੀ-ਸੀਨ (ਹਦੀਸ ਦੀ ਸਾਇੰਸ ਦੇ ਮਾਹਿਰਾਂ) ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕੇ ਇਹ 99 ਨਾਮਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਨਬੀ ਮੁਹੰਮਦ ﷺ ਦੀ ਤਰਫ਼ ਤੋਂ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਲਕਿ ਹਦੀਸ ਵਿਚਲੇ ਰਾਵੀ ਦੀ ਤਰਫ਼ ਤੋਂ ਹੈ ਇਹਨਾਂ ਲਿਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਫਰਕ ਹੈ ਮਤਲਬ ਇੱਕ ਰਾਵੀ ਦੀ ਲਿਸਟ ਹੋਰ ਹੈ ਦੂਸਰੇ ਦੀ ਹੋਰ ਹੈ
ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਿਰਮਿਜੀ (3507) ਵਾਲੀ ਹਦੀਸ ਵਿੱਚ ਜੋ ਲਿਸਟ ਹੈ ਉਹਦੇ ਵਿੱਚ

ਅਲ ਫੱਤਾਹ

ਅਲ ਅਦਲ

ਅਲ ਕੁੱਦੂਸ

ਅਲ ਗੱਫਾਰ

ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜਦਕਿ ਇਹ ਇਬਨੇ ਮਾਜ਼ਾ (3861) ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ

ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਕੁੱਝ ਨਾਮ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜੋ ਇਬਨੇ ਮਾਜ਼ਾ (3861) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਪਰ ਤਿਰਮਿਜੀ (3507) ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ

ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਨਾਮ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਦੋਂਵਾ ਲਿਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤੇ ਹਦੀਸ ਦੀਆਂ ਦੂਜੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ 99 ਨਾਮਾਂ ਵਾਲੀ ਹਦੀਸ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਲਿਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ

ਇਹਨਾਂ ਲਿਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਨਾਮ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਹਲੇ ਇਲਮ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ -ਸੁਬਹਾਨਾ-ਵ-ਤਾਅਲਾ ਦੇ ਅਸਮਾ ਏ ਹੁਸਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ

ਅਨ ਨਾਫ਼ੀ ,ਅਨ ਨੂਰ ,ਅਲ ਹਾਦੀ ,ਅਲ ਬਦੀ ,ਅਲ ਬਾਅਕੀ,
ਅਲ ਹੰਨਾਨ ,ਅਲ ਕ਼ਦੀਮ ,ਅਰ ਰਸ਼ੀਦ , ਅਦ ਦਹਰ

ਨੋਟ - ਇੱਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇੱਕ
ਉਸੂਲ ਜੋ ਕੇ ਅੱਗੇ ਜਾਕੇ ਪੜਾਂਗੇ ਇੰਨਸਾ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ
ਤਾਅਲਾ ਕੇ ਹਰ ਸਿਫ਼ਾਤ ਤੋਂ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦਾ
ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਜਦੋਂ ਕੇ ਹਰ ਨਾਮ ਵਿੱਚ ਸਿਫ਼ਾਤ
ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਲਾਜ਼ਮ ਅਤੇ ਮੁਤੱਅਦੀ

ਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਇਹ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇਖੋ

ਜੈਦ ਨੇ ਖਾਣਾ ਖਾਦਾ
ਜੈਦ ਦੇ ਇਸ ਅਮਲ ਦਾ ਅਸਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉੱਪਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ
ਮੁਤੱਅਦੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਇਹ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇਖੋ
ਜੈਦ ਨੇ ਬਕਰ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ
ਜੈਦ ਦਾ ਅਮਲ ਮਾਰਨਾ ਬਕਰ ਉੱਪਰ ਅਸਰ ਛੱਡਦਾ ਹੈ

ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੇ ਮੁਤੱਅਦੀ ਨਾਮਾਂ ਉੱਪਰ ਈਮਾਨ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਗੱਲਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ

1. ਨਾਮ ਉੱਪਰ ਈਮਾਨ ਰੱਖਣਾ
2. ਉਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਿਫ਼ਤ ਉੱਪਰ ਈਮਾਨ ਰੱਖਣਾ
3. ਉਸ ਸਿਫ਼ਾਤ ਦਾ ਅਸਰ ਮਖ਼ਲੂਕ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਪਰ ਈਮਾਨ ਰੱਖਣਾ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ

ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦਾ ਨਾਮ ਅਰ ਰਹੀਮ ਹੈ

فَٱعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

ਜਾਣ ਲਵੋ ਕੇ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਅਲ ਗ਼ਫ਼ੂਰ ਅਰ ਰਹੀਮ ਹੈ

5:34

ਸਿਫ਼ਤ ਰਹਿਮਤ ਹੈ

ਅਤੇ ਮਖ਼ਲੂਕ ਉੱਪਰ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਰਹਿਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਰਹਿਮਤ ਦਾ ਅਸਰ ਮਖ਼ਲੂਕ ਉੱਪਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮ ਨਾਮਾਂ ਉੱਪਰ ਈਮਾਨ ਵਿੱਚ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਹਨ

1. ਨਾਮ ਉੱਪਰ ਈਮਾਨ ਰੱਖਣਾ
2. ਉਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਿਫ਼ਤ ਉੱਪਰ ਈਮਾਨ ਰੱਖਣਾ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਲ ਹੱਈ

اللَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ

ਅੱਲਾਹ ਤਾਅਲਾ ਹੀ ਮਾਅਬੂਦ ਏ ਬਰ ਹੱਕ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਕੋਈ ਸੱਚਾ ਮਾਅਬੂਦ ਨਹੀਂ ਉਹ ਅਲ ਹੱਈ ਅਲ ਕ਼ੱਯੂਮ ਹੈ

ਇਲਹਾਦ

وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا ۖ وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ ۚ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੇ ਲਈ ਹੁਸਨਾ (ਸੋਹਣੇ) ਨਾਮ ਹਨ ਸੋ ਤੁਸੀਂ (ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਨੂੰ) ਇਹਨਾਂ ਨਾਮਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਪੁਕਾਰੋ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਛੱਡ ਦਵੋ

ਜੋ ਉਸਦੇ ਨਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇਲਹਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ,ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ, ਜੋ ਇਹ (ਇਲਹਾਦ) ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ , ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਰੂਰ ਮਿਲੇਗੀ

7:180

ਦੀਨ ਵਿੱਚ ਇਹਲਾਦ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ

ਸਿੱਧਾ ,ਸੱਚਾ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਰਾਹ ਛੱਡ ਕੇ ਟੇਢੇ ਰਾਹ ਨੂੰ ਇਖ਼ਤੀਆਰ ਕਰ ਲੈਣਾ ,ਕਜਰਵੀ ਇਖ਼ਤੀਆਰ ਕਰਨਾ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਕਬਰ ਨੂੰ ਲਹਦ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ,ਜਿਹੜੀ ਵਿਚਕਾਰ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਛੱਡ ਕੇ ਇੱਕ ਤਰਫ਼ ਕੱਢੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਇਲਹਾਦ ਮਤਲਬ ਸਿੱਧੇ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਲੈ ਇੱਕ ਤਰਫ਼ ਮਾਇਲ ਹੋ ਜਾਣਾ

ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਮੁਲਹਿਦ ਉਸ ਸ਼ਖਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੱਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਤਿਲ ਦੀ ਤਰਫ਼ ਮਾਇਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ , ਦੀਨ ਵਿੱਚ ਬੇ-ਦੀਨੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਇਲਹਾਦ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ

1. ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੇ ਉਹ ਨਾਮ ਜੋ ਵਹੀ ਰਾਹੀਂ ਦੱਸੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ,ਆਪਣੇ ਘੜੇ ਨਾਮਾਂ ਨਾਲ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਨੂੰ ਪੁਕਾਰਨਾ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਈਸਾਈ The Father ਅਲ-ਅੱਬ (ਅੱਬਾ) ਨਾਲ
ਸਿੱਖ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਲ ਵਗ਼ੈਰਾ-ਵਗ਼ੈਰਾ

ਨੋਟ -- ਖ਼ੁਦਾ ਨਾ ਤਾਂ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦਾ ਜਾਤੀ ਨਾਮ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਿਫ਼ਾਤੀ
(ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਪੜਾਂਗੇ ਇੰਨਸਾ-ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ)

2. ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੇ ਨਾਮਾਂ ਦੇ ਜੋ ਮਾਅਨੇ/ਮਤਲਬ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਣਦੇਖਿਆ ਕਰਕੇ ਗਲਤ ਮਾਅਨੇ/ਮਤਲਬ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ

3. ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੇ ਨਾਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਾਮ ਆਪਣੇ ਬਣਾਏ ਕਿਸੇ ਝੂਠੇ ਮਾਅਬੂਦ ਲਈ ਰੱਖ ਲੈਣਾ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਸਰੀਕੀਨ ਏ ਮੱਕਾ ਨੇ

ਅਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਤੋਂ ਅਲ ਉੱਜ਼ਾ

ਅਲ ਮੰਨਾਨ ਤੋਂ ਅਲ ਮਨਾਤ

ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਤੋਂ ਅਲ ਲਾਤ

4. ਕੁੱਝ ਨਾਮਾਂ/ਸਿਫਾਤਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਣਨਾ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸ਼ਅਰੀ , ਮਤੁਰਿਦੀ ਵਗ਼ੈਰਾ

ਅਸ਼ਅਰੀ ਸਿਰਫ਼ 7 ਸਿਫਾਤਾਂ

(Life, Will, Power, Knowledge, Hearing, Seeing, and Speech)

ਨੂੰ ਹੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਬਾਕੀ ਸਿਫਾਤਾਂ ਦੀ ਤਾਵੀਲ (ਬਾ-ਮਾਅਨਾ ਤਹਰੀਫ਼) ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ

ਜਾਂ ਸਾਰੇ ਨਾਮਾਂ/ਸਿਫਾਤਾਂ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੇਣਾ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਹਮੀ ,ਮੁਅੱਤਿਲਾ ਵਗ਼ੈਰਾ

ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਿਫਾਤਾਂ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਲਈ

ਸਾਬਿਤ ਕਰਨੀਆਂ ਜੋ ਨਕਸ -ਐਬ-ਘਾਟ ਨੂੰ ਦਰ-ਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹੋਣ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਫ਼ਕੀਰ ,ਮੁਹਤਾਜ ਕਹਿ ਕੇ

وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ

ਅਤੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਅੱਲਾਹ ਦੇ ਹੱਥ ਬੰਨੇ ਹੋਏ ਹਨ

5:64

لَّقَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَقِيرٌ وَنَحْنُ أَغْنِيَاءُ

ਯਕੀਨਨ ਅੱਲਾਹ ਤਾਅਲਾ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ (ਯਹੂਦੀਆਂ) ਦਾ ਇਹ ਕੌਲ ਵੀ ਸੁਣਿਆ , ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕੇ ਅੱਲਾਹ ਤਾਂ ਫ਼ਕੀਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਮਾਲਦਾਰ ਹਾਂ ।

3:181

ਨੋਟ --- ਅਲ ਇਲਾਹ ਇਹ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਇਹ ਬੁੱਤ ,ਇਨਸਾਨ ,ਵਗ਼ੈਰਾ ਫਲਾਨ ਦੇ ਇਲਾਹ ਹਨ

ਇਲਹਾਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਚਾਰ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ

ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਅੱਲਾਹ ਤਾਅਲਾ ਦੀਆਂ ਆਯਾਤ ਨਾਲ ਕੁਫਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ,ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਅਜ਼ਾਬ ਹੈ

3:4

1. ਤਾਤੀਲ (ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ)

ਮਤਲਬ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੇ ਇੱਕ ਨਾਮ ਜਾਂ ਕੁੱਝ ਜਾਂ ਸਾਰੇ ਨਾਮਾਂ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੇਣਾ ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਸਿਫ਼ਾਤ ਜਾਂ ਕੁੱਝ ਸਿਫਾਤਾਂ ਜਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਫਾਤਾਂ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੇਣਾ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫਿਰਕਾ ਜਹਮੀਆਂ , ਮੁਅੱਤਿਲਾ , ਵਗ਼ੈਰਾ ਨੇ ਕੀਤਾ

أَفَتَطْمَعُونَ أَن يُؤْمِنُوا لَكُمْ وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ يَسْمَعُونَ كَلَامَ اللَّهِ ثُمَّ يُحَرِّفُونَهُ مِن بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ

(ਮੁਸਲਮਾਨੋ) ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਖ਼ਵਾਹਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋ ਕੇ ਇਹ ਲੋਕ ਈਮਾਨ ਵਾਲੇ ਬਣ ਜਾਣ ,ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ,ਅੱਲਾਹ ਦਾ ਕਲਾਮ ਸੁਣ ਕੇ , ਅਕਲ ਅਤੇ ਇਲਮ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ , ਉਸ ਵਿੱਚ (ਅੱਲਾਹ ਦੇ ਕਲਾਮ ਵਿੱਚ) ਤਹਰੀਫ਼ (ਗੜਬੜੀ -ਬਦਲਾਵ-ਫੇਰਬਦਲ-ਤਬਦੀਲੀ) ਕਰਦੇ ਹਨ ।

2:75

2. ਤਾਵੀਲ (ਬਾ-ਮਾਅਨਾ ਤਹਰੀਫ਼)

(ਲਫ਼ਜਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਲਫ਼ਜਾਂ ਦੇ ਮਾਅਨੇ ਵਿੱਚ ਫੇਰਬਦਲ/ਤਬਦੀਲੀ ਕਰ ਦੇਣਾ) ਮਤਲਬ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੇ ਇੱਕ ਨਾਮ/ਸਿਫ਼ਾਤ ਜਾਂ ਕੁੱਝ ਜਾਂ ਸਾਰੇ ਨਾਮਾਂ/ ਸਿਫਾਤਾਂ ਦੇ ਲਫ਼ਜਾਂ ਅਤੇ ਮਾਅਨੇ ਵਿੱਚ ਰੱਦੋ ਬਦਲ/ਫੇਰਬਦਲ/ਤਬਦੀਲੀ ਕਰ ਦੇਣਾ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫਿਰਕਾ ਅਸ਼ਅਰੀ , ਮਤੁਰਿਦੀ ਵਗ਼ੈਰਾ ਨੇ ਕੀਤਾ

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

ਉਸਦੇ (ਅੱਲਾਹ) ਦੇ ਮਿਸਲ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਹ ਅਸ ਸਮੀਂ ਅਲ ਬਸੀਰ ਹੈ

42:11 ,

فَلَا تَضْرِبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

ਅੱਲਾਹ ਤਾਅਲਾ ਲਈ ਮਿਸਾਲਾਂ ਨਾ ਬਣਾਓ (ਨਾ ਬਿਆਨ ਕਰੋ) ਬੇਸ਼ੱਕ ਅੱਲਾਹ ਤਾਅਲਾ ਖ਼ੂਬ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ

16:74

3. ਤਸ਼ਬੀਹ-ਤਮਸ਼ੀਲ (ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਤਾਂ ਨੂੰ ਮਖ਼ਲੂਕ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤਸ਼ਬੀਹ ਦੇਣੀ ਮਤਲਬ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਤਾਂ ਨੂੰ ਮਖ਼ਲੂਕ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਤਾਂ ਦੀ ਤਰਾਂ ਮੰਨਣਾ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਇਹ ਕਹੇ ਕੇ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦਾ ਦੇਖਣਾ ਅਤੇ ਸੁਨਣਾ ਮਖ਼ਲੂਕ ਦੇ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਸੁਨਣ ਦੀ ਤਰਾਂ ਹੈ

ਜਦ ਕੇ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦਾ ਦੇਖਣਾ ਅਤੇ ਸੁਣਨਾ ਤਾਂ ਕਮਾਲ ਦਰਜੇ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਖ਼ਲੂਕ ਦਾ ਦੇਖਣਾ ਅਤੇ ਸੁਣਨਾ ਨੁਕਸ -ਐਬ ਅਤੇ ਘਾਟ ਨਾਲ ਹੈ

وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ

ਅਤੇ ਅੱਲਾਹ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਾ ਕਹੋ ਸਿਵਾਏ ਹੱਕ਼ ਦੇ

4:171

هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا

ਕੀ ਤੁਹਾਡੇ ਇਲਮ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ (ਅੱਲਾਹ ਤਾਅਲਾ ਦਾ) ਕੋਈ ਹਮ-ਨਾਮ (ਹਮ -ਪੱਲਾ) ਕੋਈ ਹੋਰ ਵੀ ਹੈ ?

19:65

وَلَمْ يَكُن لَّهُ كُفُوًا أَحَدٌ

ਅਤੇ ਨਾ ਕੋਈ ਉਸਦਾ ਹਮਸਰ ਹੈ ।

112:3

(ਕੋਈ ਇੱਕ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਉਹਦੇ ਵਰਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ)

ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੀ ਸਿਫ਼ਾਤ ਵਿੱਚ

ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੇ ਨਾਮ ਵਿੱਚ

ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੀ ਜਾਤ ਵਿੱਚ

ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੇ ਅਫਆਲ ਵਿੱਚ)

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ ۚ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَٰئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا

ਜਿਸ ਬਾਤ(ਗੱਲ) ਦੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਉਸ ਦੇ ਮਗਰ ਨਾ ਚੱਲੋ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੰਨ, ਅੱਖ ਅਤੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

17:36

4. ਕੈਫ਼ੀਅਤ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ

ਮਤਲਬ ਕੋਈ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਤ / ਸਿਫ਼ਾਤਾਂ ਦੀ ਕੈਫ਼ੀਅਤ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਹੇ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦਾ ਯਦ (ਹੱਥ) ਇਸ ਤਰਾਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਫਲਾਨ ਮਖ਼ਲੂਕ ਦਾ ਹੈ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫਿਰਕਾ ਮੁਸੱਬਿਹਾ ਅਤੇ ਮੁਜੱਸਸਿਮਾ ਨੇ ਕੀਤਾ

أَفَمَن يَخْلُقُ كَمَن لَّا يَخْلُقُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ

ਤਾਂ ਕੀ ਉਹ ਜਿਹੜਾ (ਮਖ਼ਲੂਕ ਨੂੰ) ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਵਰਗਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ

16:17

إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَّعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

(ਅੱਲਾਹ) ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਰਬੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਦਾ ਕੁਰਆਨ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਸਮਝ ਲਵੋ ।

43:3

ਇੱਕ ਜਰੂਰੀ ਗੱਲ

ਮਾਅਨਾ ਮਾਅਲੂਮ ਹੈ ,ਕੈਫ਼ੀਅਤ ਮਜਹੂਲ ਹੈ

ਦੂਸਰੀ ਕਿਸਤ ਵਿੱਚ ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਤ ਬਾਰੇ ਪੜਾਂਗੇ ਇੰਨਸਾ-ਅੱਲਾਹ ਸੁਬਹਾਨਾ ਵ ਤਾਅਲਾ

إن شاء الله